

načrt 2.12.08.

REPUBLIKA HRVATSKA

MINISTARSTVO GOSPODARSTVA, RADA I PODUZETNIŠTVA

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU PLINA**

S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA

Zagreb, studeni 2008

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. i članku 50. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine», broj 41/01 i 55/01).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Uvodne napomene i pravni okvir

U srpnju 2001. započela je reforma energetskeg sektora u Republici Hrvatskoj, te je uz Zakon o energiji, («Narodne novine» broj 68/01 i 177/04) donijet prvi paket energetskeg zakona kojima se uređuje obavljanje pojedinih energetskeg djelatnosti, i to:

- Zakon o tržištu električne energije,
- Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata,
- Zakon o tržištu plina i
- Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti.

Ovim zakonima uspostavljen je osnovni zakonodavni okvir za restrukturiranje i reorganizaciju energetskeg sektora, otvaranje tržišta energije i regulaciju energetskeg djelatnosti te je reformom obuhvaćeno restrukturiranje energetskeg subjekata i stvaranje novoga zakonodavnog i institucionalnog okvira, utvrđivanje tržišnih pravila, obveza javnih usluga i razdvajanje energetskeg djelatnosti na tržišne i regulirane.

Kako je energetske zakonodavstvo postalo jedan od važnih segmenata na putu prema članstvu u Europskoj uniji, što uključuje i obvezu adekvatne prilagodbe europskom energetske zakonodavstvu i standardima organizacije internog europskog tržišta, a postojeći zakonodavni i regulacijski okvir nisu bili razvidni, došlo je do nužnih promjena energetskeg zakonodavnog sektora te je tako u prosincu 2004. Hrvatski sabor donio i drugi paket energetskeg zakona, i to: Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o energiji, novi Zakon o tržištu električne energije i novi Zakon o regulaciji energetskeg djelatnosti ("Narodne novine", broj 177/04), a u 2005. donijet je Zakon o proizvodnji, distribuciji i opskrbi toplinskom energijom ("Narodne novine", broj 42/05) te Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina ("Narodne novine", broj 87/05) i novi Zakon o tržištu plina ("Narodne novine", broj 40/07).

Budući da se sve više otvara tržište energije u Republici Hrvatskoj, u kojem procesu svi čimbenici - od kupaca i energetskeg subjekata do nadležnih državnih institucija - trebaju odgovorno obnašati dužnosti i odgovornosti propisane pozitivnim propisima, potrebno je pravovremeno poduzimati i sve radnje, uključujući i pravovremene promjene zakonodavnog okvira, kako bi se omogućilo da se energetske djelatnosti obavljaju na poticajan način, sukladno pravilima tržišta za one energetske djelatnosti koje su tržišne, odnosno, sukladno propisanim reguliranim uvjetima i pravilima za one energetske djelatnosti koje se obavljaju kao javne usluge.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina

Osnovni razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina proizlaze iz potrebe stvaranja pravnog okvira za donošenje pravilnika o organizaciji tržišta

plina i omogućavanja trgovanja plinom između trgovaca i opskrbljivača na transportnom sustavu.

Pitanja koja se uređuju Zakonom

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu plina postigli bi se sljedeći ciljevi:

- definiranje izraza i cjelovitog sadržajnog obuhvata energetske djelatnosti u sektoru plina i sudionika na tržištu plina,
- uvođenje bilančne skupine i voditelja bilančne skupine kao osnovnog subjekta u planiranju potreba za plinom članova bilančne skupine što omogućuje planiranja predaje i preuzimanja plina u i iz transportnog sustava na dnevnom nivou za sve članova bilančne skupine
- organiziranje tržišta plina u pogledu osiguranja energije uravnoteženja i trgovanja energijom uravnoteženja,
- sankcioniranje sudionika na tržištu plina u slučaju nepridržavanja odredbi Zakona,

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. OBRAZLOŽENJE RAZLOGA ZA DONOŠENJE ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ENERGIJI PO HITNOM POSTUPKU

Sukladno članku 159. stavku 1. Poslovnika Hrvatskog sabora po hitnom postupku donose se zakoni kojim se sprečavaju i otklanjaju veći poremećaji u gospodarstvu.

Obavljanje energetske djelatnosti treba što prije normativno uskladiti s pravnom stečevinom Europske unije, što je jedan od značajnih poslova u prilagodbi uvjetima u hrvatskom gospodarstvu i uvjetima koji su proizašli usljed uvođenja EU zakonodavstva.

Potrebna dinamika liberalizacije tržišta i njegovog otvaranja također zahtijeva hitan postupak donošenja Zakona. Trenutačno, zbog neodgovarajućih zakonskih rješenja, taj je proces usporen i predstavlja kočnicu u daljnjem razvoju hrvatskog gospodarstva.

Ukratko, postoji dva bitna razloga za hitnost postupka:

- potreba usklađivanja s novonastalim gospodarskim uvjetima;
- nezadovoljavajući dostignuti stupanj liberalizacije i otvorenosti tržišta plina;

Sve navedeno predstavlja osobito opravdan državni razlog za donošenje ovoga Zakona po hitnom postupku.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O TRŽIŠTU PLINA S OBRAZLOŽENJEM

Članak 1.

U Zakonu o tržištu plina («Narodne novine», broj: 40/07), u članku 2. iza točke 1. dodaje se nova točka 2. koja glasi:

«2. *bilančna skupina* je skupina s jednim ili više sudionika na tržištu plina koju organizira opskrbljivač koji opskrbljuje druge opskrbljivače i/ili kupce plinom iz transportnog sustava ili koju organizira trgovac plinom, a unutar koje se uravnotežuje količina plina koja se predaje i preuzima iz transportnog sustava,».

Dosadašnje točke 2. do 5. postaju točke 3. do 6.

U dosadašnjoj točki 6. koja postaje točka 7. iza riječi: «proizvodnja plina,» dodaju se riječi: «organiziranje tržišta plina, trgovina plinom,».

Iza dosadašnje točke 6. koja postaje točka 7. dodaje se nova točka 8. koja glasi:

«8. *energija uravnoteženja* je plin koji je predan u transportni sustav ili preuzet iz transportnog sustava radi uravnoteženja transportnog sustava i distribucijskog sustava, a predstavlja razliku između nominiranih i izmjerenih količina plina predanih u transportni sustav ili preuzetih iz transportnog sustava,».

Dosadašnje točke 7. do 22. postaju točke 9. do 24.

Iza dosadašnje točke 22. koja postaje točka 24. dodaje se nova točka 25. koja glasi:

«25. *operativna zaliha* je količina plina u sustavu skladišta plina koja je u vlasništvu operatora transportnog sustava i koju operator transportnog sustava predaje u transportni sustav radi uravnoteženja transportnog sustava i/ili sigurnosti opskrbe plinom,».

Dosadašnje točka 23. do 26. postaju točke 26. do 29.

Iza dosadašnje točke 26. koja postaje točka 29. dodaje se nova točka 30. koja glasi:

«30. *operator tržišta plina* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost organiziranja tržišta plina,».

Dosadašnje točke 27. do 41. postaju točke 31. do 45.

Iza dosadašnje točke 41. koja postaje točka 45. dodaju se nove točke 46. i 47. koje glase:

«46. *trgovac plinom* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost trgovine plinom, isključujući dobavu plina i prodaju plina krajnjem kupcu,

47. *trgovina plinom* je kupnja i prodaja plina, uključujući tranzit plina,».

Dosadašnje točke 42. i 43. postaju točke 48. i 49.

Iza dosadašnje točke 43. koja postaje točka 49. dodaje se nova točka 50. koja glasi:

«50. *voditelj bilančne skupine* je opskrbljivač koji organizira i vodi bilančnu skupinu i koji opskrbljuje druge opskrbljivače i/ili kupce plinom iz transportnog sustava ili trgovac plinom,».

Dosadašnja točka 44. postaje točka 51.

Članak 2.

U članku 3. stavku 3. iza riječi: «uravnoteživanje plinskog sustava,» dodaju se riječi: «pravila za korištenje operativnim zalihama,».

Članak 3.

U članku 4. stavku 2. iza podstavka e) dodaje se novi podstavak f) koji glasi:

« f) trgovina plinom. ».

U stavku 3. iza podstavka f) dodaje se novi podstavak g) koji glasi:

« g) organiziranje tržišta plina.».

Članak 4.

U članku 5. iza podstavka k) dodaju se novi podstavci l) i m) koji glase:

«l) operator tržišta plina,

m) trgovac plinom.».

Članak 5.

U članku 6. stavku 2. podstavak a) mijenja se i glasi:

«a) Ugovor o priključenju na transportni ili distribucijski sustav, ».

U stavku 2. iza podstavka g) dodaju se novi podstavci h), i), j) i k) koji glase:

«h) Ugovor o prodaji plina,

i) Ugovor o plaćanju energije uravnoteženja,

j) Ugovor o prijenosu prava i obveza,

k) Ugovor o nabavi energije uravnoteženja».

U stavku 3. prva rečenica mijenja se i glasi:

«Ugovorom o priključenju na transportni ili distribucijski sustav obvezuje se operator transportnog sustava ili operator distribucijskog sustava priključiti na svoj sustav opremu proizvođača plina ili drugog operatora plinskog sustava ili krajnjeg kupca koji se obvezuju platiti naknadu za priključenje.».

Iza stavka 9. dodaju se novi stavci 10., 11., 12. i 13. koji glase:

«(10) Ugovorom o prodaji plina obvezuje se opskrbljivač plinom ili trgovac plinom ili proizvođač plina opskrbiti plinom drugog opskrbljivača plinom ili trgovca plinom koji se obvezuje platiti ugovorenu cijenu. Ugovor o prodaji plina mora sadržavati uvjete opskrbe plinom, cijenu plina, vrijeme i mjesto isporuke i ugovorenu količinu plina.

(11) Ugovorom o plaćanju energije uravnoteženja obvezuje se voditelj bilančne skupine plaćati utrošenu energiju uravnoteženja operatoru tržišta plina za članove bilančne skupine. Ugovor o plaćanju energije uravnoteženja mora sadržavati način obračuna i plaćanja utrošene energije uravnoteženja bilančne skupine.

(12) Ugovorom o prijenosu prava i obveza obvezuje se voditelj bilančne skupine da će preneti prava i obveze iz ugovora o transportu plina, ugovora o skladištenju plina i ugovora o plaćanju energije uravnoteženja na opskrbljivača iz iste bilančne skupine koji opskrbljuje druge opskrbljivače i/ili kupce plinom iz transportnog sustava, a koje je sklopio u ime i za račun opskrbljivača koji opskrbljuje druge opskrbljivače i/ili kupce plinom iz transportnog sustava. Ugovor o prijenosu prava i obveza mora sadržavati sve bitne elemente ugovora o transportu plina, ugovora o skladištenju plina i ugovora o plaćanju energije uravnoteženja.

(13) Ugovorom o nabavi energije uravnoteženja obvezuje se operator tržišta plina plaćati energiju uravnoteženja ponuditelju energije uravnoteženja. Ugovor o nabavi energije uravnoteženja mora sadržavati cijenu energije uravnoteženja, vrijeme i mjesto isporuke i ugovorenu količinu energije uravnoteženja.».

Članak 6.

Iza članka 9. dodaje se novi podnaslov «III.a OPERATOR TRŽIŠTA PLINA» te članci 9.a, 9.b i 9.c s naslovima iznad njih koji glase:

«Određivanje operatora tržišta plina»

Članak 9.a

Za operatora tržišta plina u Republici Hrvatskoj određuje se tvrtka Hrvatski operator tržišta energije d.o.o., Zagreb.

Dužnosti operatora tržišta plina

Članak 9.b

Operator tržišta plina je dužan:

1. organizirati tržište plina u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina,
2. uspostaviti i osigurati razmjenu informacija s operatorom transportnog sustava i voditeljima bilančnih skupina u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom i mrežnim pravilima transportnog sustava,
3. obavljati svoju djelatnost uz poštivanje načela razvidnosti, objektivnosti i neovisnosti, pod nadzorom Agencije,
4. evidentirati ugovorne odnose s voditeljima bilančnih skupina i voditi registar članova bilančne skupine,
5. obračunavati energiju uravnoteženja zasebno za svaku bilančnu skupinu na temelju podataka koje dostavlja operator transportnog sustava,
6. objavljivati natječaje za ponuditelja energije uravnoteženja za razdoblje od jedne godine, izabrati najpovoljnijeg ponuditelja i sklopiti ugovor o nabavi energije uravnoteženja,
7. omogućiti svakodnevno prikupljanje ponuda za energiju uravnoteženja te sklapati ugovore o nabavi energije uravnoteženja na temelju prihvaćenih ponuda,
8. analizirati djelovanje tržišta plina i predlagati mjere za njegovo unapređenje.

Prava operatora tržišta plina

Članak 9.c

Operator tržišta plina ima pravo na naknadu za obavljanje poslova organiziranja tržišta plina.»

Članak 7.

U članku 11. točki 6. iza riječi: «isporuke plina,» dodaju se riječi: «upravljanje zagušenjima i uravnoteženje transportnog sustava,».

Iza točke 7. dodaje se nova točka 8. koja glasi:

«8. nabaviti i uskladištiti plin za potrebe operativnih zaliha, sukladno pravilniku o organizaciji tržišta plina i uredbi o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,».

Dosadašnje točke 8. do 19. postaju točke 9. do 20.

U točki 15. koja je postala točka 16. iza riječi: «informacije» dodaju se riječi: «operatoru tržišta plina, voditelju bilančne skupine, ».

Iza točke 19. koja je postala točka 20. dodaje se nova točka 21. koja glasi:

«21. voditi evidenciju svih mjesta predaje plina u transportni sustav i preuzimanja plina iz transportnog sustava.».

Članak 8.

U članku 12. točki 3. iza riječi: «prirodnog plina» briše se zarez i dodaju se riječi: «i radi sigurnosti opskrbe u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,».

Iza točke 5. dodaje se nova točka 6. koja glasi:

«6. uravnoteživati transportni sustav u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina.».

Članak 9.

U članku 29. iza točke 14. dodaje se nova točka 15. koja glasi:

«15. na temelju dostavljenih podataka od operatora transportnog sustava izrađivati standardne dijagrame opterećenja distribucijskog područja ne uključujući kupce koji imaju godišnju potrošnju plina veću od 10 GWh ili maksimalni priključni kapacitet veći od 10 MWh/h i imaju ugrađeno mjerilo s mogućnošću bilježenja satne potrošnje plina, te ih dostavljati opskrbljivaču na zahtjev,».

Članak 10.

U članku 40. točki 3. iza riječi: «informacije» dodaju se riječi: «voditelju bilančne skupine,».

Iza točke 16. dodaje se nova točka 17. koja glasi:

«(17) Ukoliko je opskrbljivač ujedno i voditelj bilančne skupine dužan je, pored dužnosti od točke 1. do 16. ovoga članka, za bilančnu skupinu koju organizira i vodi:

- a) davati propisane informacije operatoru tržišta plina,
- b) organizirati i voditi bilančnu skupinu, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
- c) davati nominacije operatoru transportnog sustava i operatoru sustava skladišta plina te rezervirati kapacitet u ime i za račun opskrbljivača i krajnjih kupaca izravno priključenih na transportni sustav koje opskrbljuje plinom,
- d) sklopiti ugovor o plaćanju energije uravnoteženja s operatorom tržišta plina,

- e) plaćati energiju uravnoteženja operatoru tržišta plina na temelju sklopljenog ugovora,
- f) raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja na opskrbljivače i krajnje kupce izravno priključene na transportni sustav koje opskrbljuje plinom koji su odgovorni za nastalu neravnotežu.».

Članak 11.

U članku 41. iza točke 6. dodaje se nova točka 7. koja glasi:

«(7) Ukoliko je opskrbljivač ujedno i voditelj bilančne skupine, pored prava od točke 1. do 6. ovoga članka, ima pravo:

- a) koristiti, po reguliranim cijenama, usluge operatora tržišta plina, na temelju sklopljenih ugovora,
- b) obračunavati i raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja i trošak korištenja usluga operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora tržišta plina na opskrbljivače i krajnje kupce izravno priključene na transportni sustav koje opskrbljuje plinom.».

Članak 12.

Iza članka 41. dodaje se novi podnaslov «VIII.a TRGOVAC » i članci 41.a. i 41.b s naslovima iznad njih:

«Duznosti trgovca plinom

Članak 41.a

Trgovac plinom je dužan:

1. imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti trgovine prirodnim plinom,
2. obavljati djelatnost trgovine plinom na siguran, pouzdan i učinkovit način, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom i uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,
3. davati propisane informacije operatoru tržišta plina, operatoru transportnog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, radi pouzdanog, sigurnog i učinkovitog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sustava,
4. organizirati i voditi bilančnu skupinu, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
5. davati nominacije operatoru transportnog sustava i operatoru sustava skladišta plina te rezervirati kapacitet u ime i za račun opskrbljivača koji su članovi iste bilančne skupine kao i trgovac plinom,
6. sklopiti ugovor o plaćanju energije uravnoteženja s operatorom tržišta plina,
7. plaćati energiju uravnoteženja operatoru tržišta plina na temelju sklopljenog ugovora,
8. raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja na opskrbljivače koji su članovi iste bilančne skupine kao i trgovac plinom, a odgovorni su za nastalu neravnotežu,
9. trgovati plinom na temelju sklopljenih ugovora,

10. prilikom proglašenja kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja, pridržavati se uputa dispečerskog, odnosno upravljačkog centra odgovarajućeg operatora,
11. osigurati podudarnost količine plina koju preuzme iz plinskog sustava s količinom plina koju je predao u plinski sustav, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, pravilima korištenja sustava skladišta plina, pravilima korištenja terminala za UPP i drugim posebnim propisima,
12. dostavljati operatoru transportnog sustava propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o prodaji plina,
13. najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostaviti ministru izvješće o ostvarenju sigurnosti opskrbe u protekloj kalendarskoj godini, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.

Prava trgovca plinom

Članak 41.b

Trgovac plinom ima pravo:

1. trgovati plinom sa svim sudionicima na tržištu plina, izuzev povlaštenih i tarifnih kupaca,
2. koristiti, po reguliranim cijenama, usluge operatora tržišta plina, usluge operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina te usluge operatora terminala za UPP, na temelju sklopljenih ugovora,
3. na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji, u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom i uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,
4. obračunavati i raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja i trošak korištenja usluga operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora tržišta plina na opskrbljivače koji su članovi iste bilančne skupine kao i trgovac plinom.».

Članak 13.

U članku 61. stavku 1) iza podstavka 10. dodaje se novi podstavak 11. koji glasi:
«- ne izrađuje standardne dijagrame opterećenja distribucijskog područja, suprotno članku 29. točki 15. ovoga Zakona,»

Dosadašnji podstavci 11. do 15. postaju podstavci 12. do 16.

Članak 14.

U članku 65. stavku 1. iza podstavka 11. dodaju se novi podstavci 12., 13. i 14. koji glase:
«- ne daje propisane informacije voditelju bilančne skupine, operatoru transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, suprotno članku 40. točki 3. ovoga Zakona,
- ne daje propisane informacije operatoru tržišta plina, ako je ujedno i voditelj bilančne skupine, suprotno članku 40. točki 17. podtočki a) ovoga Zakona,

- ne organizira i vodi bilančnu skupinu, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, ako je ujedno i voditelj bilančne skupine, suprotno članku 40. točki 17. podtočki b) ovoga Zakona.».

Dosadašnji podstavak 12. postaje podstavak 15.

Članak 15.

Iza članka 65. dodaje se novi članak 65.a koji glasi:

«(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj trgovac plinom koji:

- ne daje propisane informacije operatoru tržišta plina, operatoru transportnog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, radi pouzdanog, sigurnog i učinkovitog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sustava, suprotno članku 41.a točki 3. ovoga Zakona

- ne organizira i vodi bilančnu skupinu, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, suprotno članku 41.a točki 4. ovoga Zakona

- ne trguje plinom na temelju sklopljenih ugovora, suprotno članku 41.a točki 9. ovoga Zakona

- ne pridržava se uputa dispečerskog, odnosno upravljačkog centra odgovarajućeg operatora, u slučaju proglašenja kriznog stanja, suprotno članku 41.a točki 10. ovoga Zakona

- ne dostavlja operatoru transportnog sustava propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o prodaji plina, suprotno članku 41.a točki 12. ovoga Zakona

- ne izradi i dostavi ministru izvješće o ostvarenju sigurnosti opskrbe u protekloj kalendarskoj godini, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, suprotno članku 41. a točki 13. ovoga Zakona,

- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, suprotno članku 52. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba trgovca plinom.

(3) Trgovcu plinom koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi trgovca plinom može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana. ».

Članak 16.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama».

Klasa:

Urbroj:

Zagreb,

HRVATSKI SABOR

Predsjednik

Hrvatskog sabora

OBRAZLOŽENJE ČLANAKA

Članak 1.

Predloženom izmjenom uvode se novi izrazi «bilančna skupina», «energija uravnoteženja», «operativna zaliha», «operator tržišta plina» i «voditelj bilančne skupine» sa svrhom da se u tržišnim uvjetima i po principima funkcioniranja tržišta plina organizacijski ustroje pravila dnevnog nominiranja količina plina na ulazima i izlazima plina u i iz transportnog sustava, osigura uravnoteženo stanje plinskog sustava te angažiranjem energije uravnoteženja sankcioniraju posljedice koje mogu izazvati neadekvatne dnevne nominacije u slučaju neravnoteže u plinskom sustavu.

Predloženom izmjenom uvode se također dva nova izraza «trgovac plinom» i «trgovanje plinom» sa svrhom da se omogući trgovanje plinom na granicama transportnog sustava između trgovaca i opskrbljivača.

Članak 2.

Predloženom dopunom članka 3. stavak 3 sa riječima «pravila za korištenje operativnim zalihama» predlaže se da se Zakonom o tržištu plina u Pravilniku o organizaciji tržišta plina propišu i pravila za korištenje plina iz operativnih rezervi u svrhu otklanjanja neravnoteže u plinskom sustavu u slučaju kada neravnoteža poprimi takve razmjere da je ugrožena opskrba plinom zaštićenih kupaca.

Članak 3.

Predloženom dopunom članka 4. Zakona predlaže se u skladu s dopunama iz članka 1 proširenje tržišnih djelatnosti s trgovinom plina i organiziranjem tržišta plina.

Članak 4.

Predloženom dopunom članka 5. Zakona predlaže se u skladu s dopunama iz članka 1 proširenje sudionika na tržištu plina s operatorom tržišta plina i trgovcem plina.

Članak 5.

Predloženom dopunom članka 5. Zakona definiraju se 3 nova ugovora u Zakonu o tržištu plina koji proizlaze iz obveze organizacijskog ustroja bilančne skupine, osiguranja potrebnih količina plina za angažiranje energije uravnoteženja te plaćanje energije uravnoteženja i to:

- j) ugovor o plaćanju energije uravnoteženja,
- k) ugovor o prijenosu prava i obveza,
- l) ugovor o nabavi energije uravnoteženja

Radi pojašnjenja i preciznijeg definiranja ugovora o priključenju na plinski sustav naveden u članku 6 stavak 2 podstavak a) Zakona, a obzirom da se priključenje korisnika plinskog sustava vrši isključivo na transportni ili distribucijski sustav predlaže se promjena naziva ugovora u «ugovor o priključenju na transportni i distribucijski sustav». U skladu s prijedlogom promjene naziva ugovora u članku 6 stavaka 3 Zakona predlaže se i izmjena opisa sadržaja ugovornog dokumenta.

Člankom 5 ovih izmjena i dopuna Zakona o tržištu plina dodaje se novi ugovora «ugovor o prodaji plina», kojima se definiraju odnosi između opskrbljivača ili trgovca plinom koji kupuju plin od proizvođača plina te odnosi između trgovca i opskrbljivača ili dva opskrbljivača koji trguju plinom na granicama transportnog sustava.

Članak 6.

Izmjenama i dopunama zakona o tržištu plina predlaže se da poslove operatora tržišta plina obavlja Hrvatski operator tržišta energije.

Predloženim člankom se definiraju dužnosti i prava operatora tržišta plina koji je ovim prijedlogom izmjena i dopuna zakona o tržištu plina uveden kao novi sudionik na tržištu plina čije dužnosti proizlaze iz obveze organiziranja tržišta plina, a koje se ogledaju u: vođenju evidencije o bilančnim skupinama i njihovim članovima, uspostavi i osiguranju razmjene informacija s operatorom transportnog sustava i voditeljem bilančne skupine, prikupljanju ponuda i definiranju redoslijeda angažirana energije uravnoteženja, obračunu iskorištene energije uravnoteženja zasebno za svaku bilančnu skupinu, te analiziranju djelovanja tržišta plina i predlaganju mjera za njegovo unapređenje.

Temeljem obavljanja poslova organiziranja tržišta plina operator tržišta plina ima pravo na naknadu.

Članak 7.

Predloženom dopunom članka 11. u točki 6 propisuju se dodatne dužnosti operatoru transportnog sustava sa svrhom upravljanja zagušenjima i uravnoteženjem transportnog sustava, a obveza informiranja u članku 11 točka 15. navedenih sudionika na tržištu plina proširuje se potrebom informiranja i operatora tržišta plina koji ima obvezu organiziranja tržišta plina i voditelja bilančne skupine koji ima obvezu u ime članova bilančne skupine dnevno osigurati sukladnost količine predanog i preuzetog plina u i iz transportnog sustava.

Kako bi se osigurala sigurnost opskrbe zaštićenih kupaca pri pojavi kriznih situacija, operator transportnog sustava dopunom članka 11 obvezuje se, sukladno pravilniku o organizaciji tržišta plina i uredbi o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, nabaviti i uskladišti plin za potrebe operativnih rezervi.

Vođenje evidencije svih mjesta predaje i preuzimanja plina u i iz transportnog sustava kao obvezu operatora transportnog sustava propisuje se u svrhu osiguranja potrebnih podataka o predanim i preuzetim količinama plina zasebno za svaku bilančnu skupinu.

Članak 8.

Vezano uz predložene izmjene i dopune članka 11. u članku 12. dodaje se pravo operatora transportnog sustava da uz pravo kupnje plina definirane Zakonom o tržištu plina ima pravo kupovati i radi sigurnosti opskrbe u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.

Radi sigurnosti opskrbe operator transportnog sustava ima i pravo uravnoteživati transportni sustav u skladu pravilnikom o organizaciji tržišta plina.

Članak 9.

Kako bi opskrbljivač krajnjih kupaca na distribucijskom sustavu mogao planirati potrošnju plina krajnjih kupaca i nominirati potrebe za plinom voditelju bilančne skupine, u članku 29., dužnosti operatora distribucijskog sustava proširuju se obvezom izrade standardnog dijagrama opterećenja na temelju podataka operatora transportnog sustava o satnim preuzimanjima plina u distribucijski sustav u proteklom periodu te dostavljati standardne dijagrame opterećenja opskrbljivaču.

Članak 10.

Predloženom dopunom članka 40. u točki 3 dužnost opskrbljivača vezana na informiranje navedenih sudionika na tržištu plina proširuje se potrebom informiranja i voditelja bilančne skupine

Dopunom članka 40. definiraju se dužnosti opskrbljivača koji je ujedno i voditelj bilančne skupine u pogledu: davanja potrebnih informacija operatoru tržišta plina, davanja nominacija operatoru transportnog sustava i operatoru sustava skladišta, rezervacije kapaciteta transportnog sustava i sustava skladišta plina za potrebe članova bilančne skupine. Kao dužnosti opskrbljivača koji je ujedno i voditelj bilančne definira se i sklapanje ugovora za energiju uravnoteženja, plaćanja iskorištene energije uravnoteženja te raspodjela troška energije uravnoteženja na članove bilančne skupine.

Članak 11.

Dopunom članka 41. definiraju se prava opskrbljivača koji je ujedno i voditelj bilančne skupine u pogledu: korištenja usluga operatora tržišta plina po reguliranim cijenama i obračuna i raspodjele troškova na članove bilančne skupine nastalih korištenjem energije uravnoteženja, korištenjem transportnog sustava i sustava skladišta plina te korištenjem usluga operatora tržišta plina.

Članak 12.

Uvođenjem trgovca plinom kao novog sudionika na tržištu plinom ovim člankom dodaju se dva nova članka u Zakon o tržištu plina koji definiraju dužnosti i prava trgovca plinom.

Trgovac plinom je dužan: imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnost, obavljati djelatnost trgovine plinom na siguran, pouzdan i učinkovit način, davati propisane informacije, organizirati i voditi bilančnu skupinu, davati nominacije operatoru transportnog sustava i operatoru sustava skladišta plina i rezervirati kapacitet u ime i za račun članova bilančne skupine, sklopiti ugovor o plaćanju energije uravnoteženja, plaćati energiju uravnoteženja, raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja na članove bilančne skupine, trgovati plinom na temelju sklopljenih ugovora te dostavljati operatoru transportnog sustava propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o prodaji plina.

Pri tome trgovac plinom ima pravo: trgovati plinom sa svim sudionicima na tržištu plina, izuzev povlaštenih i tarifnih kupaca, koristiti, po reguliranim cijenama, usluge operatora tržišta plina, usluge operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina te usluge operatora terminala za UPP, na temelju sklopljenih ugovora, na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji te obračunavati i raspodjeljivati trošak energije uravnoteženja i trošak korištenja usluga operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina i operatora tržišta plina na članove bilančne skupine.

Članak 13.

Na temelju obveze operatora distribucijskog sustava da izrađuje standardni dijagram opterećenja u članku 61. stavku 1 dodaje se novi podstavak kojim se predviđa novčana kazna u slučaju da operator distribucijskog sustava ne izrađuje standardne dijagrame sukladno odredbama članka 29. stavak 15.

Članak 14.

Na temelju obveze opskrbljivača da dostavlja informacije u skladu s člankom 40. stavak 17 ovog zakona, u članku 65. stavku 1 dodaje se novi podstavak kojim se predviđa novčana kazna u slučaju da opskrbljivač ne ispunjava obveze iz članka 40. stavak 17 ovog zakona.

Članak 16.

Člankom 17. Konačnog prijedloga Zakona propisuje se da Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

VI. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU

Članak 2.

U smislu ovoga Zakona, pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *agencija* je nezavisan regulator energetske djelatnosti osnovana Zakonom o regulaciji energetske djelatnosti (u daljnjem tekstu: Agencija),
2. *distribucija plina* je prijenos plina kroz distribucijski sustav radi isporuke plina krajnjim kupcima, isključujući opskrbu plinom,
3. *dobava plina* je opskrba opskrbljivača tarifnih kupaca i opskrbljivača koji su nositelji obveze javne usluge opskrbe plinom,
4. *dobavljač plina* je opskrbljivač plinom koji obavlja djelatnost dobave plina,
5. *dugoročno planiranje* je planiranje opskrbnih količina i transportnih kapaciteta energetskog subjekta za plin na dugoročnoj osnovi radi zadovoljenja potražnje sustava za plinom, diversifikacije izvora i osiguranja opskrbe kupaca,
6. *energetski subjekt za plin* je pravna ili fizička osoba koja obavlja jednu od sljedećih energetske djelatnosti: proizvodnja plina, isporuka i prodaja prirodnog plina iz vlastite proizvodnje, transport plina, distribucija plina, skladištenje plina, upravljanje terminalom za UPP, dobava plina, opskrba plinom tarifnog kupca, opskrba plinom povlaštenoga kupca, posredovanje na tržištu plina i zastupanje na tržištu plina, a odgovorna je za komercijalna i tehnička pitanja te održavanje sustava vezanih uz te djelatnosti, isključujući krajnje kupce plina,
7. *horizontalno integrirani subjekt* je energetski subjekt za plin koji osim energetske djelatnosti u sektoru plina obavlja najmanje jednu djelatnost izvan sektora plina,
8. *integrirani energetski subjekti* su povezani subjekti koji mogu biti vertikalno ili horizontalno integrirani,
9. *izravni plinovod* je plinovod kojim je ostvarena izravna povezanost s transportnim sustavom, mrežom proizvodnih plinovoda ili plinskim sustavom druge države, a koji dopunjuje plinski sustav,
10. *korisnik sustava* je pravna ili fizička osoba koja opskrbljuje plinski sustav ili se opskrbljuje plinom iz plinskog sustava,
11. *krajnji kupac* je kupac koji kupuje plin za vlastitu potrošnju,
12. *kućanstvo* je kupac koji kupuje plin za potrošnju u vlastitom kućanstvu,
13. *kupac* je kupac na veliko i krajnji kupac plina ili energetski subjekt za plin koji kupuje plin,
14. *kupac na veliko* je pravna ili fizička osoba različita od operatora transportnog sustava, operatora sustava skladišta plina, operatora terminala za UPP ili operatora distribucijskog sustava koja kupuje plin radi preprodaje unutar ili izvan sustava u okviru kojeg su osnovani,
15. *međusobno povezani sustav* jesu dva ili više sustava koji su povezani jedan s drugim,
16. *ministar* je ministar nadležan za energetiku (u daljnjem tekstu: ministar),
17. *ministarstvo* je središnje tijelo državne uprave nadležno za energetiku (u daljnjem tekstu: Ministarstvo),
18. *međudržavni spojni plinovod* je plinovod koji prelazi ili premošćuje granicu između država isključivo u svrhu povezivanja transportnih sustava tih država,
19. *mreža proizvodnih plinovoda* je svaki plinovod ili mreža plinovoda koji rade i/ili su izgrađeni kao dio projekta proizvodnje nafte ili plina ili se koriste za dovođenje plina iz jednog ili više takvih projekata u postrojenje za preradu ili terminal ili obalni terminal,

20. *nova infrastruktura* je infrastruktura koja nije izgrađena do dana stupanja na snagu ovoga Zakona,
21. *obveza javne usluge* je obveza energetskog subjekta za plin da određene usluge obavlja kao reguliranu djelatnost u općem gospodarskom interesu ili kao isključivo pravo,
22. *operativna akumulacija* je količina plina koja je stlačivanjem uskladištena u transportnom i distribucijskom sustavu, isključujući tehnološke kapacitete kojima se isključivo koristi operator transportnog sustava,
23. *operator transportnog sustava* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost transporta plina i odgovorna je za rad, održavanje i razvoj transportnog sustava na određenom području i gdje je izvodljivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za transport plina,
24. *operator distribucijskog sustava* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost distribucije plina i odgovorna je za rad, održavanje i razvoj distribucijskog sustava na određenom području i gdje je izvodljivo, njegovo povezivanje s drugim sustavima te za osiguranje dugoročne sposobnosti sustava da zadovoljava razumne potrebe za distribucijom plina,
25. *operator sustava skladišta plina* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost skladištenja plina i odgovorna je za rad skladišta plina,
26. *operator terminala za UPP* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost upravljanja terminalom za UPP radi ukapljivanja plina ili prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a i koja je odgovorna za rad terminala za UPP,
27. *opskrba plinom* je trgovina plinom,
28. *opskrbljivač* je pravna ili fizička osoba koja obavlja djelatnost opskrbe plinom, uključujući dobavu plina,
29. *plinski sustav* obuhvaća transportni sustav, distribucijski sustav, sustav skladišta plina i terminal za UPP, koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja operator sustava, uključujući operativnu akumulaciju i objekte za pružanje pomoćnih usluga i one koji pripadaju povezanim subjektima, a koji su potrebni za osiguranje pristupa transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina i terminalu za UPP,
30. *pomoćne usluge* su sve usluge potrebne za pristup i rad transportnog sustava, distribucijskog sustava, sustava skladišta plina, terminala za UPP, uključujući uravnoteživanje i umješavanje plina, ali isključujući objekte rezervirane isključivo za obavljanje osnovne djelatnosti operatora transportnog sustava,
31. *povezani subjekti* su pravno samostalne osobe objedinjene jedinstvenim vodstvom, na statusnopravnoj ili ugovornoj osnovi,
32. *povlašteni kupac* je kupac koji ima pravo na slobodan izbor opskrbljivača plinom,
33. *proizvodnja plina* je proizvodnja, isporuka i prodaja plina, isključujući proizvodnju prirodnog plina,
34. *proizvodnja prirodnog plina* je isporuka i prodaja prirodnog plina iz vlastite proizvodnje,
35. *proizvođač plina* je pravna ili fizička osoba koja proizvodi plin, uključujući i prirodni plin,
36. *sigurnost* je sigurnost opskrbe plinom i tehnička sigurnost,
37. *sustav skladišta plina* je objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja energetski subjekt za plin, koji se koristi za skladištenje plina, uključujući i dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje, ali isključujući dio koji se koristi za proizvodne operacije i objekte kojima se isključivo koristi operator transportnog sustava,
38. *tarifni kupac* je krajnji kupac koji se opskrbljuje plinom na regulirani način i po reguliranoj cijeni,
39. *terminal za UPP* je objekt koji je u vlasništvu i/ili kojim upravlja energetski subjekt za plin i koji se koristi za ukapljivanje plina ili prihvata, iskrcaj i ponovno uplinjavanje UPP-a, uključujući postrojenja za pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za proces

ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav, isključujući dio terminala za UPP koji se koristi za skladištenje UPP-a,

40. *transport plina* je prijenos plina kroz visokotlačni transportni sustav od ulaza u transportni sustav do primopredajnih mjerno-redukcijskih stanica s ciljem isporuke plina kupcima, isključujući opskrbu plinom, a uključujući prijenos plina od ulaza u transportni sustav do sustava skladišta plina te tranzit plina,

41. *tranzit plina* je transport plina porijeklom iz druge države namijenjenog trećoj državi preko teritorija Republike Hrvatske ili transport plina porijeklom iz druge države i namijenjenog toj državi preko teritorija Republike Hrvatske,

42. *ugovor tipa »uzmi ili plati«* je ugovor kojim se opskrbljivač plinom obvezuje isporučiti dogovorene količine plina, a kupac plina platiti te količine bez obzira da li ih je preuzeo,

43. *vertikalno integrirani subjekt* je energetska subjekt za plin ili više povezanih energetskih subjekata za plin, koji obavljaju najmanje jednu od sljedećih djelatnosti: transport plina, distribucija plina, skladištenje plina i upravljanje terminalom za UPP te jednu od sljedećih djelatnosti: proizvodnja plina, dobava plina, opskrba plinom tarifnog kupca i opskrba plinom povlaštenog kupca,

44. *zaštićeni kupac* je kupac koji ima pravo na opskrbu dovoljnom količinom plina u slučaju djelomičnog poremećaja u opskrbi plinom i ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka.

Članak 3.

(1) Radi osiguranja pouzdane, učinkovite i ekonomične opskrbe plinom, tržište plina mora biti organizirano tako da treća strana ima pravo na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji i terminalu za UPP, jednako za sve sudionike na tržištu koji imaju pravo na pristup na temelju ovoga Zakona.

(2) Tržište plina se otvara postupno na način propisan ovim Zakonom.

(3) Pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina koji donosi ministar na prijedlog Agencije uređuje se postupak za rezervaciju i raspodjelu kapaciteta plinskog sustava, pravila za trgovanje kapacitetima i uravnoteživanje plinskog sustava, postupak za promjenu opskrbljivača plinom te druga pravila za provedbu pristupa treće strane plinskom sustavu.

(4) Mrežnim pravilima transportnog sustava, odnosno mrežnim pravilima distribucijskog sustava uređuju se, u skladu s ovim Zakonom, tehnički uvjeti za pogon, vođenje i razvoj transportnog, odnosno distribucijskog sustava, povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava, priključenje na transportni, odnosno distribucijski sustav te mjerna pravila pri transportu, odnosno distribuciji plina. Mrežna pravila transportnog sustava donosi ministar na prijedlog operatora transportnog sustava. Mrežna pravila distribucijskog sustava donosi ministar na prijedlog Agencije.

(5) Pravila korištenja sustava skladišta plina, odnosno pravila korištenja terminala za UPP uređuju, u skladu s ovim Zakonom, tehničke uvjete za pogon, vođenje i razvoj sustava skladišta plina, odnosno terminala za UPP, povezivanje s ostalim dijelovima plinskog sustava, priključenje na transportni sustav te mjerna pravila pri skladištenju plina, odnosno upravljanju terminalom za UPP. Pravila korištenja sustava skladišta plina donosi ministar na prijedlog operatora sustava skladišta plina. Pravila korištenja terminala za UPP donosi ministar na prijedlog operatora terminala za UPP.

Članak 4.

(1) Energetske djelatnosti u sektoru plina obavljaju se kao tržišne djelatnosti ili kao regulirane djelatnosti.

(2) Tržišne djelatnosti jesu:

- a) proizvodnja plina,
- b) isporuka i prodaja prirodnog plina iz vlastite proizvodnje,
- c) opskrba plinom povlaštenoga kupca,
- d) posredovanje na tržištu plina,
- e) zastupanje na tržištu plina.

(3) Regulirane djelatnosti, koje se obavljaju kao javna usluga, jesu:

- a) transport plina,
- b) distribucija plina,
- c) skladištenje plina,
- d) upravljanje terminalom za UPP,
- e) dobava plina,
- f) opskrba plinom tarifnog kupca.

Članak 5.

Sudionici na tržištu plina jesu:

- a) proizvođač plina,
- b) operator transportnog sustava,
- c) operator distribucijskog sustava,
- d) operator sustava skladišta plina,
- e) operator terminala za UPP,
- f) opskrbljivač plinom,
- h) posrednik na tržištu plina,
- i) zastupnik na tržištu plina,
- j) povlašteni kupac,
- k) tarifni kupac.

Članak 6.

(1) Sudionici na tržištu plina uređuju svoje odnose ugovorima koje sklapaju u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, mrežnim pravilima transportnog sustava, mrežnim pravilima distribucijskog sustava, pravilima korištenja sustava skladišta plina, pravilima korištenja terminala za UPP, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, pravilnikom o naknadi za priključenje na plinsku mrežu i za povećanje priključne snage, pravilnikom o dostavljanju podataka o investicijskim projektima i uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.

(2) Ugovori koje sklapaju sudionici na tržištu plina jesu:

- a) Ugovor o priključenju na plinski sustav,
- b) Ugovor o transportu plina,
- c) Ugovor o distribuciji plina,
- d) Ugovor o skladištenju plina,
- e) Ugovor o korištenju terminala za UPP,
- f) Ugovor o opskrbi plinom tarifnog ili povlaštenoga kupca,
- g) Ugovor o dobavi plina.

(3) Ugovorom o priključenju na plinski sustav obvezuje se operator transportnog sustava ili

operator distribucijskog sustava ili operator sustava skladišta plina ili operator terminala za UPP, radi isporuke plina, priključiti na svoj sustav opremu proizvođača plina ili drugog operatora plinskog sustava ili krajnjeg kupca koji se obvezuju platiti naknadu za priključenje. Ugovor o priključenju mora sadržavati tehničke uvjete priključenja opreme, utvrđeni iznos naknade za priključenje te vrijeme i mjesto priključenja.

(4) Ugovorom o transportu plina obvezuje se operator transportnog sustava pružiti uslugu transporta plina, uključivo pomoćne usluge, korisniku transportnog sustava koji se obvezuje platiti reguliranu cijenu za korištenje sustava. Ugovor o transportu plina mora sadržavati uvjete transporta plina, utvrđeni iznos tarifne stavke za korištenje transportnog sustava te vrijeme i mjesto isporuke plina.

(5) Ugovorom o distribuciji plina obvezuje se operator distribucijskog sustava pružiti uslugu distribucije plina, uključivo pomoćne usluge, korisniku distribucijskog sustava koji se obvezuje platiti reguliranu cijenu za korištenje sustava. Ugovor o distribuciji plina mora sadržavati uvjete distribucije plina, utvrđeni iznos tarifne stavke za korištenje distribucijskog sustava te vrijeme i mjesto isporuke plina.

(6) Ugovorom o skladištenju plina obvezuje se operator sustava skladišta plina pružiti uslugu skladištenja plina, uključivo pomoćne usluge, korisniku sustava skladišta plina koji se obvezuje platiti reguliranu cijenu za korištenje sustava. Ugovor o skladištenju plina mora sadržavati uvjete skladištenja plina, utvrđeni iznos tarifne stavke za korištenje sustava skladišta plina te vrijeme isporuke plina u transportni sustav.

(7) Ugovorom o korištenju terminala za UPP obvezuje se operator terminala za UPP pružiti usluge prihvata, iskrcaja i ponovnog uplinjavanja UPP-a, uključivo pomoćne usluge i privremeno skladištenje potrebno za proces ponovnog uplinjavanja i daljnju otpremu u transportni sustav korisniku terminala za UPP koji se obvezuje platiti reguliranu cijenu za korištenje terminala. Ugovor o korištenju terminala za UPP mora sadržavati uvjete korištenja terminala, utvrđeni iznos tarifne stavke za korištenje terminala i vrijeme isporuke plina u transportni sustav.

(8) Ugovorom o opskrbi plinom obvezuje se opskrbljivač plinom opskrbiti plinom povlaštenog ili tarifnog kupca koji se obvezuje platiti ugovorenu cijenu, odnosno reguliranu cijenu plina. Ugovor o opskrbi plinom mora sadržavati uvjete opskrbe plinom, cijenu plina, vrijeme i mjesto isporuke i ugovorenu količinu plina.

(9) Ugovorom o dobavi plina obvezuje se dobavljač plina dobiti plin opskrbljivaču tarifnih kupaca ili opskrbljivaču koji je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom, koji se obvezuje platiti reguliranu cijenu plina. Ugovor o dobavi plina mora sadržavati uvjete dobave plina, cijenu plina, vrijeme i mjesto i ugovorenu količinu plina.

Članak 11.

Operator transportnog sustava je dužan:

1. imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti transporta prirodnog plina,
2. imati uporabnu dozvolu za objekte postojećeg transportnog sustava,
3. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit transportni sustav,
4. osigurati tehničke preduvjete, pod ekonomski optimalnim uvjetima, za prihvata u transportni sustav plina proizvedenog na teritoriju Republike Hrvatske i plina koji se uvozi iz različitih izvora i pravaca te za prekogranični transport plina,
5. priključiti na transportni sustav sve pravne ili fizičke osobe koje ispunjavaju uvjete iz mrežnih pravila transportnog sustava, pravilnika o naknadi za priključenje na plinsku mrežu i za povećanje priključne snage i općih uvjeta za opskrbu prirodnim plinom,

6. uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje transportnog sustava, sustava mjerenja i sustava za praćenje parametara kvalitete plina i kvalitete isporuke plina,
7. transportirati plin na temelju sklopljenih ugovora,
8. održavati parametre kvalitete plina i kvalitete isporuke plina i uravnoteživati transportni sustav, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
9. osigurati objektivne, jednake i razvidne uvjete pristupa transportnom sustavu, u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, mrežnim pravilima transportnog sustava i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
10. izraditi plan za krizna stanja na temelju propisanih mjera, jednom godišnje ga ažurirati i dostaviti ministru na odobrenje,
11. upravljati plinskim sustavom u slučaju proglašenja kriznog stanja na temelju propisanih mjera,
12. izraditi i objaviti te jednom godišnje ažurirati i dostaviti ministru na odobrenje petogodišnji plan razvoja transportnog sustava,
13. izraditi i dostaviti Agenciji godišnji financijski plan,
14. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti transportnog sustava, o izvršenju plana razvoja sustava, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika, održavanju opreme sustava te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ovoga Zakona,
15. davati propisane informacije operatoru povezanog transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP radi pouzdanog, sigurnog i učinkovitog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sustava,
16. davati propisane informacije sudionicima tržišta čija je oprema izravno priključena na transportni sustav, dovoljno unaprijed, o opsegu i danu obustave transporta plina i očekivanom smanjenju transportnih kapaciteta,
17. davati propisane informacije o investicijskim projektima vezanim uz transportni sustav te o planiranom izlasku iz pogona određenih objekata transportnog sustava, u skladu s pravilnikom o dostavljanju podataka o investicijskim projektima,
18. osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne,
19. voditi evidenciju svih propisanih podataka o sklopljenim ugovorima o opskrbi plinom.

Članak 12.

Operator transportnog sustava ima pravo:

1. odbiti pristup transportom sustavu pod uvjetima iz članka 54. ovoga Zakona,
2. pristupiti sustavu skladišta plina, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, mrežnim pravilima transportnog sustava i pravilima korištenja sustava skladišta plina i predati ili preuzeti plin korisnika radi uravnoteživanja energetske tokova plina na ulazu i izlazu iz transportnog sustava,
3. kupovati plin radi obavljanja svoje osnovne djelatnosti, vlastite potrošnje, nadoknade gubitaka plina u transportnom sustavu prilikom izvođenja radova na sustavu i nadoknade gubitaka plina iznad dozvoljenih pogonskih gubitaka te radi uravnoteživanja transportnog sustava, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina,
4. uspostaviti i osigurati rad vlastite telekomunikacijske mreže za nadzor, mjerenje i automatizaciju transportnog sustava,
5. ograničiti ili prekinuti ugovoreni transport plina:
 - a) u slučaju izravne ugroženosti života i zdravlja ljudi ili imovine te radi otklanjanja takvih

opasnosti,

- b) u slučaju kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja,
- c) radi planiranog održavanja ili rekonstrukcije transportnog sustava,
- d) radi otklanjanja kvarova na transportnom sustavu,
- e) kada korisnik preuzima plin na način koji bi mogao ugroziti život i zdravlje ljudi ili imovinu,
- f) u slučaju neovlaštene potrošnje plina,
- g) u slučajevima kad se korisnik ne pridržava svojih ugovornih obveza, u skladu s općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom.

Članak 29.

Operator distribucijskog sustava je dužan:

1. voditi, održavati i razvijati siguran, pouzdan i učinkovit distribucijski sustav,
2. priključiti na distribucijski sustav sve pravne i fizičke osobe koji ispunjavaju uvjete iz mrežnih pravila distribucijskog sustava, pravilnika o naknadi za priključenje na plinsku mrežu i za povećanje priključne snage i općih uvjeta za opskrbu prirodnim plinom i ako imaju građevinsku dozvolu ili se prema odredbama posebnog propisa smatra da je građevina izgrađena na temelju građevinske dozvole,
3. uspostaviti i osigurati rad dispečerskog centra za vođenje distribucijskog sustava, sustava mjerenja, sustava za praćenje parametara kvalitete plina i kvalitete isporuke plina i uređaja za odorizaciju plina,
4. distribuirati plin na temelju sklopljenih ugovora,
5. izraditi plan za krizna stanja na temelju propisanih mjera, jednom godišnje ga ažurirati i dostaviti ministru na odobrenje,
6. održavati parametre kvalitete plina i kvalitete isporuke plina, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
7. osigurati objektivne, jednake i razvidne uvjete pristupa distribucijskom sustavu, u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, mrežnim pravilima distribucijskog sustava i općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
8. osigurati, na razini distribucijskog sustava, mjerenje potrošnje plina, uključujući i očitavanja mjernih uređaja te u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina dostaviti operatoru transportnog sustava podatke potrebne za uravnoteživanje plinskog sustava,
9. izraditi i objaviti te jednom godišnje ažurirati i dostaviti ministru na odobrenje petogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava,
10. izraditi i dostaviti Agenciji godišnji financijski plan,
11. izraditi i do 1. ožujka tekuće godine dostaviti Agenciji godišnje izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti distribucijskog sustava, o izvršenju plana razvoja sustava, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika, održavanju opreme sustava te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ovoga Zakona,
12. davati propisane informacije operatoru transportnog sustava i operatorima povezanih distribucijskih sustava radi sigurnog i učinkovitog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sustava,
13. davati propisane informacije sudionicima tržišta čija je oprema izravno priključena na distribucijski sustav, dovoljno unaprijed, o opsegu i danu obustave distribucije plina i očekivanom smanjenju distribucijskih kapaciteta,
14. osigurati zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne.

Članak 40.

Opskrbljivač plinom je dužan:

1. imati dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti opskrbe prirodnim plinom,
2. obavljati djelatnost opskrbe plinom na siguran, pouzdan i učinkovit način, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom i uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,
3. davati propisane informacije operatoru transportnog sustava, operatoru distribucijskog sustava, operatoru sustava skladišta plina i operatoru terminala za UPP, radi pouzdanog, sigurnog i učinkovitog funkcioniranja i razvoja međusobno povezanih sustava,
4. opskrbljivati plinom kupce na temelju sklopljenih ugovora,
5. ako obavlja djelatnost opskrbe tarifnih kupaca, odnosno ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, opskrbljivati plinom kupce po reguliranim cijenama,
6. ako obavlja djelatnost dobave plina, opskrbljivati po reguliranim cijenama opskrbljivače tarifnih kupaca,
7. ako obavlja djelatnost opskrbe tarifnih kupaca, odnosno ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, dostavljati dobavljaču plina podatke o strukturi potrošnje tarifnih kupaca,
8. ako je nositelj obveze javne usluge dobave plina, opskrbljivati plinom po reguliranim cijenama nositelja obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo,
9. ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, informirati kupca o njegovom pravu da izabere bilo kojeg drugog opskrbljivača, što uključuje pravo kupca da nakon toga može ponovno zatražiti opskrbu od strane nositelja obveze javne usluge opskrbe plinom,
10. prilikom proglašenja kriznog stanja i radi sprečavanja nastanka kriznog stanja, pridržavati se uputa dispečerskog, odnosno upravljačkog centra odgovarajućeg operatora,
11. osigurati podudarnost količine plina koju preuzme iz plinskog sustava s količinom plina koju je predao u plinski sustav, u skladu s pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom, pravilima korištenja sustava skladišta plina, pravilima korištenja terminala za UPP i drugim posebnim propisima,
12. objavljivati i održavati ugovorene parametre kvalitete opskrbe plinom kupaca, u skladu s općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom,
13. u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internoga knjigovodstva, odvojeno voditi podatke koji se odnose na opskrbu povlaštenih kupaca i opskrbu tarifnih kupaca, odnosno opskrbu povlaštenih kupaca korisnika javne usluge opskrbe plinom, odnosno dobave plina,
14. dostavljati operatoru transportnog sustava propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o opskrbi plinom,
15. ukoliko opskrbljuje zaštićenog kupca iz članka 48. ovoga Zakona, opskrbljivati ga dovoljnom količinom plina, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom i u slučaju:
 - a. djelomičnog poremećaja u opskrbi plinom koji uzrokuje smanjenje uvoza plina u Republiku Hrvatsku i smanjenje proizvodnje domaćeg plina do 20%, u trajanju utvrđenom uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, ali ne duže od 30 dana,
 - b. ekstremno niskih srednjih dnevnih temperatura zraka u petodnevnom razdoblju, prema izračunu Državnoga hidrometeorološkog zavoda, u razdoblju od 1. prosinca do 1. ožujka, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,
16. najkasnije do 31. siječnja tekuće godine dostaviti ministru izvješće o ostvarenju sigurnosti opskrbe u protekloj kalendarskoj godini, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom.

Članak 41.

Opskrbljivač plinom ima pravo:

1. kupovati i prodavati plin, odnosno opskrbljivati plinom druge sudionike na tržištu plina,
2. na dobavu plina po reguliranim cijenama, ukoliko opskrbljuje tarifne kupce na temelju ugovora ili ovoga Zakona,
3. koristiti, po reguliranim cijenama, usluge operatora transportnog sustava, operatora distribucijskog sustava, operatora sustava skladišta plina te usluge operatora terminala za UPP, na temelju sklopljenih ugovora,
4. na pristup mreži proizvodnih plinovoda, transportnom sustavu, distribucijskom sustavu, sustavu skladišta plina, uključujući pristup operativnoj akumulaciji, u skladu s ovim Zakonom, pravilnikom o organizaciji tržišta prirodnog plina, općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom i uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom,
5. obustaviti ili prekinuti isporuku u slučaju neovlaštene potrošnje plina,
6. obustaviti ili prekinuti isporuku u slučaju kada se kupac ne pridržava ugovornih obveza, u skladu s općim uvjetima za opskrbu prirodnim plinom.

Članak 61.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj operator distribucijskog sustava koji:

- ne priključi na distribucijski sustav pravne i fizičke osobe koje ispunjavaju uvjete iz mrežnih pravila distribucijskog sustava, pravilnika o naknadi za priključenje na plinsku mrežu i za povećanje priključne snage i općih uvjeta za opskrbu prirodnim plinom, suprotno članku 29. točki 2. ovoga Zakona,
- ne distribuira plin na temelju ugovora, suprotno članku 6. stavku 1. i 5. i članku 29. točki 4. ovoga Zakona,
- ne izradi, ažurira i dostavi ministru na odobrenje plan za krizna stanja, suprotno članku 29. točki 5. ovoga Zakona,
- ne osigura uvjete pristupa distribucijskom sustavu, suprotno članku 29. točki 7. i članku 53. stavku 1. i 2. ovoga Zakona,
- ne izradi, objavi i ažurira petogodišnji plan razvoja distribucijskog sustava, suprotno članku 29. točki 9. ovoga Zakona,
- ne izradi i dostavi Agenciji godišnji financijski plan, suprotno članku 29. točki 10. ovoga Zakona,
- ne izradi i dostavi Agenciji godišnje izvješće o pouzdanosti, sigurnosti i učinkovitosti distribucijskog sustava, izvršenju plana razvoja sustava, kvaliteti zadovoljavanja potreba korisnika te ispunjavanju ostalih dužnosti i korištenju prava iz ovoga Zakona, suprotno članku 29. točki 11. ovoga Zakona,
- ne daje propisane informacije operatoru transportnog sustava i operatorima povezanih distribucijskih sustava, suprotno članku 29. točki 12. ovoga Zakona,
- ne daje propisane informacije sudionicima tržišta čija je oprema izravno priključena na distribucijski sustav, dovoljno unaprijed, o opsegu i danu obustave distribucije plina i očekivanom smanjenju distribucijskih kapaciteta, suprotno članku 29. točki 13. ovoga Zakona,
- ne osigura zaštitu povjerljivih podataka komercijalne prirode koje je saznao u obavljanju djelatnosti, a koji imaju obilježje poslovne tajne, suprotno članku 29. točki 14. ovoga Zakona,
- ne organizira svoju djelatnost u samostalnom pravnom subjektu, neovisno od drugih djelatnosti u sektoru plina, iako ima 100.000 i više kupaca priključenih na distribucijski

sustav, suprotno članku 49. stavku 2. ovoga Zakona,

- ne osigura neovisnost od drugih djelatnosti u sektoru plina, ako je dio vertikalno integriranoga energetskeg subjekta za plin, iako ima 100.000 i više kupaca priključenih na distribucijski sustav, suprotno članku 49. stavku 4. i 6. ovoga Zakona,

- ne organizira svoju djelatnost u samostalnom pravnom subjektu, ako je dio horizontalno integriranog subjekta, neovisno od drugih djelatnosti izvan sektora plina, suprotno članku 49. stavku 3., 5. i 6. ovoga Zakona,

- u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internoga knjigovodstva, ne vodi odvojeno podatke koji se odnose na djelatnost distribucije plina u odnosu na ostale djelatnosti, suprotno članku 51. stavku 2. ovoga Zakona,

- ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, suprotno članku 52. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba operatora distribucijskog sustava.

(3) Operatoru distribucijskog sustava koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi operatora distribucijskog sustava može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.

Članak 65.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj opskrbljivač plinom koji:

- ne opskrbljuje kupce plinom na temelju sklopljenih ugovora, suprotno članku 40. točki 4. ovoga Zakona,

- ne opskrbljuje plinom kupce po reguliranim cijenama, ako obavlja djelatnost opskrbe tarifnih kupaca, odnosno ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, suprotno članku 40. točki 5. ovoga Zakona,

- ne opskrbljuje po reguliranim cijenama opskrbljivače tarifnih kupaca, ako obavlja djelatnost dobave plina, suprotno članku 40. točki 6. ovoga Zakona,

- ne dostavlja dobavljaču plina podatke o strukturi potrošnje tarifnih kupaca, ako obavlja djelatnost opskrbe tarifnih kupaca, odnosno ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, suprotno članku 40. točki 7. ovoga Zakona,

- ne opskrbljuje plinom po reguliranim cijenama nositelja obveze javne usluge opskrbe plinom kupaca iz kategorije kućanstvo, ako je nositelj obveze javne usluge dobave plina, suprotno članku 40. točki 8. ovoga Zakona,

- ne informira kupca o njegovom pravu da izabere bilo kojeg drugog opskrbljivača, što uključuje pravo kupca da nakon toga može ponovno zatražiti opskrbu od strane nositelja obveze javne usluge opskrbe plinom, ako je nositelj obveze javne usluge opskrbe plinom, suprotno članku 40. točki 9. ovoga Zakona,

- ne pridržava se uputa dispečerskog, odnosno upravljačkog centra odgovarajućeg operatora u slučaju proglašenja kriznog stanja, suprotno članku 40. točki 10. ovoga Zakona,

- u svojim poslovnim knjigama, po pravilima internoga knjigovodstva, ne vodi odvojeno podatke koji se odnose na opskrbu povlaštenih kupaca i opskrbu tarifnih kupaca, odnosno opskrbu povlaštenih kupaca korisnika javne usluge opskrbe plinom, odnosno dobave plina, suprotno članku 40. točki 13. ovoga Zakona,

- ne dostavi operatoru transportnog sustava propisane podatke o svim sklopljenim ugovorima o opskrbi plinom, suprotno članku 40. točki 14. ovoga Zakona,

- ne opskrbljuje zaštićenog kupca dovoljnom količinom plina, suprotno članku 40. točki 15. ovoga Zakona,

– ne izradi i dostavi ministru izvješće o ostvarenju sigurnosti opskrbe u protekloj kalendarskoj godini, u skladu s uredbom o sigurnosti opskrbe prirodnim plinom, suprotno članku 40. točki 16. ovoga Zakona,

– ne osigura Agenciji pristup poslovnim knjigama, suprotno članku 52. ovoga Zakona.

(2) Novčanom kaznom od 2.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka odgovorna osoba opskrbljivača plina.

(3) Opskrbljivaču plinom koji je počinio dva prekršaja ili je u razdoblju od godine dana ponovio prekršaj iz stavka 1. ovoga članka može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja energetske djelatnosti do godine dana, a odgovornoj osobi opskrbljivača plinom može se izreći zaštitna mjera zabrane obavljanja dužnosti odgovorne osobe do godine dana.